

نام: محمد جواد

نام خانوادگی: هنرمند

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

رشته و گرایش: ادبیات کودک و نوجوان

استاد راهنما: دکتر مرتضی خسرو نژاد

تاریخ دفاع: اسفند 1392

بررسی توصیفی کتاب‌های علمی-تخیلی در ایران و مقاله‌ها و نقدهای منتشر شده در این باره

یکی از گونه‌های ادبی که برای نوجوانان می‌تواند بسیار جذاب و هیجان‌انگیز باشد، علمی-تخیلی است. چرا که محتوای این گونه‌ی ادبی با ویژگی‌های دوره‌ی نوجوانی متناسب است و می‌تواند تأثیر زیادی در جهت‌دهی به روش نگرش آن‌ها به هستی و دانش داشته باشد. در ایران بررسی و پژوهش اساسی، برای آسیب‌شناسی، شناسایی و رشد بهتر این گونه‌ی ادبی انجام نشده است. پژوهش حاضر با هدف توصیف کمی و آماری کتاب‌ها، مقاله‌ها و نقدهای علمی-تخیلی منتشر شده در ایران از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۹۲، گامی کوچک برای پژوهش‌های پیش‌تر در این زمینه را آغاز کرده است؛ چرا که شناخت وضعیت کلی و آماری این گونه‌ی ادبی در ایران، می‌تواند برای پژوهش‌های دیگر مفید باشد.

گردآوری داده‌های لازم برای این پژوهش به روش کتابخانه‌ای انجام شده است و تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تاریخی و توصیفی صورت گرفته است. داده‌های یافت‌شده مانند نویسنده‌ی کتاب، مترجم، سال انتشار، ناشر، شمارگان، چاپ‌های مجدد و دولتی یا خصوصی بودن ناشر، درباره‌ی هر کتاب، به صورت منظم طبقه‌بندی شده و به ترتیب سال در جدول‌های مربوط به هر دهه آورده شده است. در این پژوهش روند گسترش کمی کتاب‌ها و مقاله‌ها و نقدهای منتشر شده علمی-تخیلی، در سال‌های گذشته تاکنون توصیف شده و به طور تقریبی آماری جامع، از مترجمان، ناشران، نویسندگان خارجی، نویسندگان ایرانی و سنجش نسبی استقبال مخاطبان، ارائه شده است. به این ترتیب میزان تأثیر کمی هر یک از موارد یاد شده، سنجیده می‌شود برای مثال این که از کدام نویسندگان خارجی، در هر دهه آثار بیش‌تری منتشر شده، کدام مترجم یا ناشر در هر دهه فعالیت‌های بیش‌تری داشته است. در نهایت با ارائه‌ی نمودارهایی مربوط به هر یک از متغیرها، توصیفی روشن از روند کمی کتاب‌ها، مقاله‌ها و نقدهای منتشر شده در دهه‌های گذشته به دست آمده است.

کلید واژه‌ها: نوجوانان، علمی-تخیلی، ایران،